

Przedmowa

Czynniki infekcyjne towarzyszą człowiekowi w zdrowiu i chorobie, przez całe życie. Drobnoustroje fizjologicznie obecne są na skórze, błonach śluzowych oraz w układzie oddechowym, moczowo-płciowym i pokarmowym. Koegzystencja drobnoustrojów z człowiekiem modyfikuje jego metabolizm, odporność, a także wpływa na predyspozycje występowania różnych chorób. Znaczna większość drobnoustrojów nie jest w stanie pokonać bariery odporności, jednak części udaje się wniknąć do organizmu. Najbardziej różnorodny jest mikrobiom przewodu pokarmowego. Występuje w nim ponad 1000 gatunków bakterii oraz wiele gatunków archeonów, wirusów, grzybów, a nawet pasożytów. Są wśród nich drobnoustroje niechorobotwórcze, jak też takie, które wywołują uszkodzenie oraz choroby jelit. U zdrowego człowieka mikrobiom jelitowy pozostaje w równowadze i uczestniczy w wielu ważnych procesach życiowych, jak trawienie, przyswajanie związków odżywczych, ale jest też źródłem witamin oraz substancji, które chronią organizm przed rozwojem drobnoustrojów chorobotwórczych. Fizjologiczne podstawy ochrony przed infekcjami jelitowymi różnią się w zależności od wieku. U dzieci oraz u osób w podeszłym wieku czynnikami sprzyjającymi infekcji są mniej sprawne mechanizmy odporności swoistej i nieswoistej oraz wyraźne zmiany w składzie mikrobioty jelitowej w stosunku do osób dorosłych.

Czynniki prowadzące do zaburzeń równowagi w świecie mikrobioty jelitowej stwarzają sprzyjające warunki do rozwoju patogenów, a tym samym uszkodzenia bariery jelitowej. Należą do nich antybiotyki, konserwanty żywności, chemioterapia, radioterapia, zaburzenia krążenia w łożysku trzewnym (miażdżycowe zmiany naczyń u osób w podeszłym wieku) oraz choroby nieswoiste jelit, jak wrzodziejące zapalenie jelita czy choroba Leśniowskiego-Crohna. Inną przyczyną infekcji w przewodzie pokarmowym jest spożycie pokarmów lub płynów zawierających czynniki chorobotwórcze, najczęściej w wyniku zanieczyszczonej, źle wytwarzanej lub przechowywanej żywności. Następstwa rozwoju drobnoustrojów chorobotwórczych w przewodzie pokarmowym są różnorodne. Poza uszkodzeniem jelita, drobnoustroje oraz ich metabolity lub toksyny mogą ulegać translokacji do krążenia ogólnego, oddziałując na funkcjonowanie odległych narządów, jak wątroba, mózg, płuca, serce czy nerki.

Celem stworzenia monografii „**Choroby infekcyjne przewodu pokarmowego**” była chęć dostarczenia uporządkowanej wiedzy lekarzom różnych specjalności. Ta interdyscyplinarna publikacja zawiera informacje z pogranicza fizjologii, chorób zakaźnych,

mikrobiologii oraz gastroenterologii, pediatrii, geriatrici, intensywnej terapii, dietyki czy medycyny podróży. Mam nadzieję, że wiedza zawarta w monografii spełni Państwa oczekiwania i będzie pomocna w codziennej praktyce klinicznej.

Z poważaniem,

prof. dr hab. med. *Anatol Panasiuk*

Uniwersytet Medyczny w Białymstoku